

- 1 **Tři psi** — 1985, textil, papír, dráty, výška 130 cm, soukromá sbírka, Brno
- 2 **Poutník** — 1987, polychromovaný dub, výška 200, Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou
- 3 **Hráči** — 2006–2010, probarvená polyesterová pryskyřice, skořápky vlašských ořechů, výška 150–210 cm
- 4 **Smečka (Zvířata)** — 2001–2006, probarvená polyesterová pryskyřice, skořápky vlašských ořechů, výška 60 cm
- 5 **Hráči a Smečka (Zvířata)**
- 6 **Tři psi**, v pozadí **Hráči a Smečka (Zvířata)**
- 7 **Poutník** (detail), v pozadí **Hráči a Smečka (Zvířata)**
- 8 **Žralok** — 2012, laminát a skořápky vlašských ořechů, délka 300 cm. v pozadí **Hráči**
- 9 **Ptáček** — 2012–2013, laminát a skořápky vlašských ořechů, výška 100 cm. v pozadí **Hráči a Žralok**
- 10 **Muž s gepardem** — cca 1985, černý laminát, výška 174 cm

Predátor — sochy Michala Gabriela v Bechyni

Michal Gabriel (nar. 1960 v Praze) je sochař, který se na české scéně začal výrazně uplatňovat od poloviny 80. let v rámci kolektivních generačních výstavních vystoupení, známých jako Konfrontace (Gabriel se zúčastnil již II. konfrontace, která proběhla roku 1984 v pražských Vršovcích). Od Konfrontací a dalších společných výstav vedla již přímá cesta k založení skupiny Tvrdohlavých v roce 1987, jejíž byl Gabriel podstatným a nepřehlédnutelným členem. V tuto dobu již bylo zřejmé, že se na scéně objevil sochař, který vnímá plastiku jako plnohodnotný element umělecké tvorby, schopný formálních a výrazových variací zejména ve způsobu zacházení s figurou, ale nejen s ní.

Primární zájem o figuru se v rámci tehdejší dobové postmoderní rozvolněnosti sice vrací k inspirujícím parafrázím archaických epoch umění, Gabriel tato východiska ovšem rozličně kombinuje s možnostmi využití znaků či symbolů, posouvá je do sociální reality, případně je okysličuje divokou estetikou malířských soupeřů. Bylo zřejmé, že pro Gabriela je umění především příběhem, a také v každém svém díle chce určitý příběh vyprávět. Od začátku také zajímá sochaře problém struktury, a to jak v abstraktním slova smyslu tak v možnosti konkrétní plastické práce. Na počátku 90. let pak vtaňuje do své sochařské hry po určitém vyčerpání společenských témat předchozí dekády přírodu jako element, z něhož civilizace a tedy i umění nepokrytě čerpá. Nejde mu však o nějaký ekologizující apel, ale o pochopení přírody jako strukturální entity, kterou lze využít v rámci dalších inovací aktuálního sochařství. S tím souvisí i autorovo přemýšlení o kontextu místa a světla, kde se jeho plastiky objevují, včetně vlastní interakce či „příběhové“ konfigurace mezi jednotlivými díly.

V každém Gabrielově artefaktu lze tedy najít vrstvení určitých přístupů, jejichž základním smyslem je taková sochařská tvorba, která při respektování klasických východisek hledá možnosti, které jsou smysluplné, sdílné a aktuální pro současnou „postsochařskou“ společnost. Tento přístup k tvorbě se neodehrává jen v Gabrielově privatissimu, ale také v řadě úspěšně přijímaných exteriérových realizací a v neposlední řadě v pedagogické činnosti v rámci ateliéru figurativního sochařství Fakulty výtvarných umění brněnské techniky, kde působí od roku 1998.

V bechyňské výstavě se objevují plastiky z posledních let, jejichž společným jmenovatelem jsou predátoři. Vedle šelmovitých Zvířat, sdruzžených ve Smečku, dravých Ptáčků či Žraloka se logicky a přirozeně objevují také Hráči, tedy zmnožený člověk–bojovník, či Jezdec, klasická kompozice figury jedoucí

na koni, z níž můžeme mít stejně tak pocit vůdce jako individualistického traperu, kovboje či lovce. Sochařův zájem se zde koncentruje ve dvou integrálně souvisejících rovinách. Tou první je skupinová interakce soch, a to jak mezi sebou navzájem, tak ve vztahu k prostředí, kde jsou vystavené. Gabriel tak vytváří proměnlivá sousoší, která jsou svým způsobem ozvěnou barokních konfigurací, a která podstatně počítají s proměnnými kvalitami světla a místa. Druhou nápadnou rovinou Gabrielových plastik je jejich povrchová struktura, která souvisí s umělcovým zájmem o teorii fraktálů. Povrch je pro Gabriela nekonečná struktura, která zdánlivě nekončí ani nezačíná. Rytmizování povrchu používáním přírodních struktur je opticky velmi vděčné, oživuje povrch, nahrazuje barvu a nenutí k sochařskému realismu, tedy něčemu, co je Gabrielovi přes veškerou míru pravděpodobnosti zobrazení zcela cizí. Povrch se svou strukturou není pouhým povrchem, ale je strukturálním východiskem pro přemýšlení o tvaru a smyslu plastiky vůbec.

Zajímavým oživením výstavy je zapojení tří divokých či postmoderních Gabrielových děl z 80. let do kontextu výstavy, která motivicky souvisí s „predátory“ a figurální ikonografií a dokládají kontinuitu sochařova myšlení. Ze sbírek Alšovy jihočeské galerie tak bezesporu zaujme dvoumetrový Poutník z roku 1987, který je svým způsobem předobrazem současných Hráčů – bojovníků či jednoho z klíčových děl této epochy – zuřiví Tři psi z roku 1985 ze slavné brněnské Tutschovy sbírky. Bezpochyby Gabrielova výstava „rozhýbe“ prostředí bechyňského muzea a svým důrazem na jednotlivou strukturu soch ze skořápek vlašských ořechů vytvoří také zajímavou konfrontaci ke zdejšímu keramickým sbírkám.

Po nainstalování Hráčů a Zvířat v sevřeném „bojovém“ šiku, v prostředí určeném předvádění výtvarů v materiálu keramiky, jsem se neubráníl analogické myšlence na jiné „bojové“ skulpturní seskupení. Je jím Terakotová armáda pohřebních plastik, mauzoleum Prvního císaře Čchin Š'-chuanga-ti ze 3. století př. n. l., nacházející se nedaleko čínského města Si-an (Xī'ān). Toto přesčasové transkulturní sepětí mezi starověkou Čínou a současným českým sochařem, který nezapře postmoderní východiska, je, možná, jednou z možností, jak vnímat vizuální umění v „proměnlivém“ světě dnešních technologií a posouvajících významů.

Martin Dostál

PREDÁTOR

sochy Michala Gabriela

Alšova jihočeská galerie / Mezinárodní muzeum keramiky v Bechyni
3. 8. – 29. 9. 2013